

GENERALDIREKTORATET FOR INTERNE POLITIKKER
TEMAAFDELING B: STRUKTUR- OG SAMHØRIGHEDSPOLITIK

FISKER

HESTEREJEFISKERI I NORDSØEN

SAMMENDRAG

Dette dokument er udarbejdet på foranledning af Europa-Parlamentets Fiskeriudvalg.

FORFATTERE

A.N.D. International (Dominique AVIAT, Cecile DIAMANTIS)
Johann Heinrich von Thünen-Institut (Thomas NEUDECKER, Jörg BERKENHAGEN, Milan MÜLLER)

ANSVARLIG ADMINISTRATOR

Jesús IBORRA MARTÍN
Temaafdeling: Struktur- og Samhørighedspolitik
Europa-Parlamentet
E-mail-adresse: ipoldepb@europarl.europa.eu

REDAKTIONSASSISTENT:

Virginija KELMELYTE

SPROGUDGAVER

Original: EN
Oversættelser: DE, ES, FR, IT, PT
Sammendrag: BG, CS, DA, DE, EL, EN, ES, ET, FI, FR, HU, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, SV.

OM REDAKTØREN

Skriv til følgende e-mail-adresse for at kontakte temaafdelingen eller abonnere på dens månedlige nyhedsbrev:
poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Manuskript færdiggjort i februar 2011.
Bruxelles, © Europa-Parlamentet, 2011.

Dette dokument er tilgængeligt på internettet på:
<http://www.europarl.europa.eu/studies>

ANSVARFRASKRIVELSE

De synspunkter, der gives udtryk for i dette dokument, er forfatterens egne og afspejler ikke nødvendigvis Europa-Parlamentets officielle holdning.

Eftertryk og oversættelse til ikkekommercielle formål er tilladt, forudsat at kilden angives, og udgiveren underrettes på forhånd og tilsendes et eksemplar.

GENERALDIREKTORATET FOR INTERNE POLITIKKER
TEMAAFDELING B: STRUKTUR- OG SAMHØRIGHEDSPOLITIK

FISKER

HESTEREJEFISKERI I NORDSØEN

SAMMENDRAG

Resumé

Formålet med undersøgelsen er at bibringe medlemmerne af Europa-Parlamentets Fiskeriudvalg en klar beskrivelse af hesterejefiskeriet (*Crangon crangon*) i Nordsøen og af markederne herfor i Nederlandene, Tyskland og Danmark.

Undersøgelsen er udarbejdet som et informationsdokument. Den vedrører produktionsspørgsmål (produktionens økonomiske og samfundsmæssige relevans, flådernes rentabilitet, miljøkonsekvenser) og markedsføringsspørgsmål (sektorens organisation, de største grossisters og forarbejdningsvirksomheders rolle, priser og margener i sektoren) og beskriver fusionsmarkedsordningens anvendelse på hesterejen.

SAMMENDRAG

Baggrund

Sektoren for hesterejer fortjener for øjeblikket særlig opmærksomhed af mindst fire grunde:

- Sektorens økonomiske og samfundsmæssige betydning: I tre medlemsstater (Nederlandene, Tyskland, Danmark), som står for 95 % af den samlede produktion af hesterejer fra Nordsøen, har fiskerierhvervet stor økonomisk og samfundsmæssig betydning (over 500 fiskerfartøjer). Hesterejefiskeriet er en gammel tradition og har stor økonomisk værdi i landenes fiskerisektor. Derudover spiller det en væsentlig rolle for turismen og for de pågældende regioners identitet.
- Den samfundsmæssige og miljømæssige debat: Naturorganisationer som WWF og North Sea Foundation har opført hesterejen i den grønne kolonne af deres fiskeindkøbsguide, for så vidt angår bestandsvurderingen, da de mener, at arten ikke er truet og er relativt ufølsom over for fiskeriet. Ngo'erne er imidlertid bekymrede over bifangsten (navnlig unge fladfisk) og den skade, havbunden påføres som følge af brugen af bomtrawl.
- Den igangværende reform af FFP og CMO: Fusionsmarkedsordningen for fiskeriprodukter stiller en række instrumenter til rådighed (producentorganisationer, brancheorganisationer, interventionsmekanismer, vejledende priser, handelsordning), hvoraf flere er blevet anvendt af interessenterne. Det har vist sig, at nogle af disse instrumenter har begrænset effektivitet eller bruges ineffektivt.
- Nederlandenes konkurrencemyndighed (NMa) mente, at aftalerne om fiskekvoter og minimumspriser for nordsørejer og aftalerne om at udelukke en ny erhvervsdrivende ikke faldt ind under anvendelsesområdet for forordningen om fusionsmarkedsordningen og var en overtrædelse af artikel 81 i EF-traktaten og af afsnit 6 i konkurrenceloven. NMa idømte producentorganisationer og grossister i de tre medlemsstater bøder. Sagen er endnu ikke endeligt afgjort.

Formål

Formålet med denne undersøgelse er at bibringe medlemmerne af Europa-Parlamentets Fiskeriudvalg en klar beskrivelse af hesterejefiskeriet (*Crangon crangon*) i Nordsøen og af markederne for hesterejer i Nederlandene, Tyskland og Danmark.

Undersøgelsen er udarbejdet som et informationsdokument til medlemmerne og består af to dele.

Den første del beskriver fiskeriet, herunder:

- udviklingen i hesterejeproduktionen pr. land,
- sektorens økonomiske og samfundsmæssige relevans pr. land,
- flådernes økonomiske resultater inden for dette fiskeri (navnlig flåderne af bomtrawlere),

- anvendelsen af bomtrawlere til bundfiskeri og deres indvirkning på miljøet i Nordsøen,
- forvaltningen af hesterejefiskeriet.

Den anden del beskriver markederne og indeholder en beskrivelse af fusionsmarkedsordningens anvendelse på hesterejer, herunder:

- priser og interventionsforanstaltninger,
- mulige konsekvenser af den uafhængige ophævelse af toldafgifter for en anden rejeart (*Pandalus borealis*),
- producentorganisationer,
- udvidet anvendelse af regler,
- mulighederne for dannelse af en brancheorganisation.

I anden del beskrives endvidere sektorens organisation og de af NMa indledte retssager. Derudover indeholder den oplysninger om den aktuelle situation og fremtidsudsigterne med hensyn til MSC-certificering af hesterejefiskeriet.

Undersøgelsesresultater

De tre medlemsstater, der er omfattet af undersøgelsen, står for 95 % af den samlede europæiske produktion. Nederlandene er den største producent (47 % af den samlede produktion i EU), efterfulgt af Tyskland (38 %) og Danmark (9 %).

Nederlandene har de største fartøjer, hvoraf de fleste fisker kontinuerligt, og når dermed op på det højeste landingsgennemsnit pr. fartøj (105 t i 2010). Danmark har en meget effektiv flåde, da det har de mest moderne fartøjer og de mest effektive fiskeriordninger. Den tyske flåde har en stor andel mindre og ældre fartøjer med et stærkt sæsonbetonet fiskemønster og meget lidt vinterfiskeri.

Hesterejen er en af de fem vigtigste arter (værdimæssigt set) for de hollandske og tyske flåder. De hollandske og tyske bomtrawlere i længdekategorien 12-24 m er næsten 100 % afhængige af indtægter fra hesterejen, mens de danske bomtrawlere også primært går efter hesterejen, men dog også delvist går efter fladfisk og har mulighed for at gå over til sandål.

De hollandske og tyske fartøjer er fordelt langs hele kystlinjen og spiller en væsentlig rolle for turismen, idet de giver et pittoresk havnemiljø.

I flådens nuværende konfiguration (500 fartøjer) er rejefiskeri ikke rentabelt med en første salgspris for rejer på under 2,75 euro/kg (ved en formodet dieselpris på 0,60 euro/kg). Med en flåde reduceret til 375 fartøjer ville break-even-punktet være en rejepriis på 2,31 euro/kg.

Den nuværende bestand er meget stor og udviser ingen tegn på overfiskeri.

I forbindelse med MSC-certificeringsproceduren er der blevet udarbejdet forvaltningsplaner i de tre medlemsstater. De er endnu ikke færdige og vil formentlig fortsat undergå ændringer.

Over 80 % af EU-markedet kontrolleres af to hollandske virksomheder, HEIPLOEG og KLAAS PUUL, som køber ca. 30 000 t hesterejer om året. Hesterejen ser ud til at være rentabel for forarbejdningsvirksomhederne.

Hesterejen rejser 14 dage til Marokko for at blive pillet. Den omfattende brug af konserveringsmidler (benzoesyre, sorbinsyre) sikrer en længere produktlevetid.

Belgien er det største forbrugermarked (over halvdelen af det samlede EU-marked for hesterejer), efterfulgt af Nederlandene og Tyskland. Over 90 % af markedet består af pillede rejer. Det største marked for upillede rejer er Frankrig, efterfulgt af Belgien.

Konklusioner

I de seneste måneder **er situationen på hesterejemarkedet klart blevet forringet**. Den lave fiskepris (tunge, rødspætte, torsk, skrubbe ...) på auktionerne har fået fiskerne til at gå over til rejer i stedet for fisk, hvilket har medført en overproduktion af hesterejer og lave priser, især da disse fiskere, som har licens til at fiske både rejer og fisk, har en større fangstkapacitet. I 2010 har flere aktioner (blokade af forarbejdningsvirksomhederne) vist, at fiskerne er bekymrede over forarbejdningsvirksomhedernes magt. Fusionsmarkedsordningens instrumenter har ikke gjort det muligt at undgå en forværring af situationen, og den pris, fiskerne får i starten af 2011, gør **de fleste rejefartøjer urentable**.

Overproduktionen har endvidere en negativ indflydelse på slutproduktets kvalitet. Store mængder hesterejer fryses ned for senere at blive tøet op igen og blandet med friske rejer.

Anvendelsen af fusionsmarkedsordningen har haft meget lille indvirkning på hesterejemarkedet.

Prisordningen (vejledende pris, tilbagekøbspris) forhindrede ikke priserne i at falde markant i slutningen af 2010 og begyndelsen af 2011.

Tilbagekøbsinstrumentet er blevet brugt meget lidt af de producentorganisationer, der er involveret i hesterejefiskeri, og stort set udelukkende af danske producentorganisationer. I 2009 udgjorde tilbagekøb 0,66 % af landingerne på EU-plan.

De forordninger, der baner vejen for og indeholder bestemmelser om forvaltning af et uafhængigt fællesskabstoldkontingent for koldtvandsrejer (20 000 t/år til 0 %), har ikke nogen indvirkning på hesterejesektoren, da markedssegmenterne for *pandalus-* og *crangonrejer* er forholdsvis uafhængige.

Rejefiskernes organisationsrate er ret høj (88 % på EU-plan), men uenighed blandt producentorganisationerne (i Tyskland og i Nederlandene) og frygten for NMa begrænser producentorganisationernes aktioner meget.

På detailstadiet når hesterejer i små pakker prisniveauet, som gør **forarbejdningsvirksomhedernes og detailhandlernes virksomhed rentabel**. For de største forarbejdningsvirksomheder udgør hesterejen ca. 25-30 % af den samlede virksomhed, mens resten primært udgøres af tropiske rejer, men hesterejen er for dem det produkt, der giver de største indtjeningsmuligheder.

Bestanden af hesterejer er fortsat i god stand, hvilket anerkendes af ngo'erne, som i deres kritik fokuserer på bifangster og "bundskrabende" fisketeknikker. De senere års fangstniveau (omkring 35 000 t) udgør ikke nogen trussel for bestanden.

Fiskernes organisationer ser MSC-certificering og TAC samt kvotesystemet som de bedste muligheder for at komme ud af den økonomiske krise.

Der udarbejdes forvaltningsplaner i de tre medlemsstater, som er omfattet af undersøgelsen, men da alle fiskere eller i hvert fald de fleste af dem burde tilhøre lignende ordninger, vil der ikke finde nogen produktdifferentiering sted på markedet, og en mærkningsbegrundet prisstigning er derfor tvivlsom. Mærkningen burde dog sikre adgang til markedet på længere sigt, da de største detailhandlere har planer om at stryge fiskerivarer uden MSC-mærkning fra deres sortiment på kort/mellemlang sigt. I Nederlandene vil ministeriets fornyelse af rejelicenser afhænge af, hvorvidt fiskeren er MSC-certificeret.

Det burde være let at fange den samme mængde rejer med en flåde, der er 25 % mindre.

Anbefalinger

Niveauerne for genudsættelse i forbindelse med hesterejer kan reduceres på følgende måder:

- Tilpasning af maskestørrelsen til hesterejens handelsstørrelse, dvs. meget større end de ved lov acceptable 16 mm, evt. 22 til 24 mm.
- Udskiftning af traditionelle rudeformede masker med kvadratiske masker i fangstposen.

Kvadratiske masker mindsker bifangsten af små runde fisk (kutlinger, fisk tilhørende torskefamilien, smelt ...) og kan være med til at mindske antallet af små tunger, der sidder fast i de rudeformede masker.

- Anvendelse af veil-net det meste af tiden (færre eller ingen undtagelser).
- De genudsatte fisks overlevelse kan forbedres.
- Undgåelse af fiskeri på lavt vand (f.eks. 0-3 m).
- Begrænsning af fiskeriet fra juni til august.

TAC-spørgsmålet drøftes blandt fiskernes organisationer og producentorganisationerne og **bør uddybes**. Vi anbefaler navnlig, at de samfundsmæssige og økonomiske konsekvenser undersøges nærmere.

Sektorens økonomiske vanskeligheder hænger sammen med niveauet for den pris, fiskerne får udbetalt, som i den seneste tid har betydet, at rejefiskeriet ikke har været rentabelt, og med flådens størrelse. Flåden synes at være for stor, især i Nederlandene, hvor de fleste fiskeriområder skal være i overensstemmelse med Natura 2000-principperne. Hvis **flåden reduceres med 25 %**, ville den første salgspris, der er nødvendig for at gøre fiskeriet rentabelt for fiskerne, være 43 cent lavere.

Kvaliteten af den fangede reje kan fortsat forbedres (hygiejne om bord, optimering af kogetiden, anvendelse af levnedsmiddelfedt ...), og den førende forarbejdningsvirksomhed har indført kvalitetsbetinget betaling (med en bonus på 0,50 euro/kg for den bedste kvalitet). **Udarbejdelsen af enkle adfærdskodekser for fiskere** kunne være en god måde at sikre bedre priser på.

Igangværende MSC-certificeringsprocedurer bør færdiggøres i løbet af 2011 eller i starten af 2012 og sikre downstream-aktørerne i sektoren.